

SOCIETAT

Montflorit: Història d'un Barri

Albert Segura

Montflorit és un barri localitzat al sud-est del municipi de Cerdanyola del Vallès, al Vallès Occidental. El seu naixement es remunta al primer terç del segle XX. Originàriament, els terrenys per on actualment s'estén el barri eren camps de conreu de la masia de Ca n'Olivé, i tot el conjunt pertanyia al Marquès de Cerdanyola, membre de la família Marimon. Segons s'explica, el Marquès de Cerdanyola va perdre els terrenys en una mala guanyada partida de cartes, i el guanyador va decidir vendre'ls en una subhasta a l'any 1920.

El senyor Lluís Riera i Modoley va veure una inversió pròspera en els terrenys de la masia i va decidir comprar-los amb el seu germà Isidre. La finalitat per la qual veien factible la compra era la creació d'una luxosa urbanització basada en la filosofia d'integrar l'art en la natura, creant cases amb jardins i essent independents les unes de les altres. Amb aquest pretext van encarregar la construcció d'una torre de mostra dissenyada pel mateix Isidre Riera, catalogada com d'art-decò alemany. La construcció de la casa, que s'anomenaria Can Riera, va iniciar l'any 1922 i finalitzà el 1929; els Riera es van adonar, però, que era massa luxosa i cara.

Lluís Riera havia estat membre de la Lliga Regionalista, de caire catalanista moderat. El fet de ser un home de negocis i la seva clara visió en les inversions de futur el van impulsar a crear el barri de Montflorit, urbanització destinada a la classe mitjana i industrial de Barcelona, tot i el primer intent de dirigir-se a les famílies adinerades de la capital catalana.

Isidre Riera va contraure matrimoni amb Amèlia Albert i Paradís, germana de Caterina Albert, coneguda amb el pseudònim de Víctor Català. Degut a la relació familiar, Caterina Albert passà els estius corresponents als anys 1941 i 1942 a Can Riera; en la seva estada a la torre, va idear el nom del barri, Montflorit, degut a les múltiples flors que creixien arreu, i va escriure la poesia *Montflorit, estiu del 1942-42*.

El fet de no tenir herència directa va suposar un traspàs de les seves propietats en testament a una altra família. En morir Isidre, Donya Amèlia va decidir deixar-les en herència a un matrimoni que estava al seu servei i que, curiosament, també portaven el cognom de Riera. L'home es deia Joan Riera i era pèl-roig, de la mateixa manera que també ho era Isidre, i coincidien en segons quins trets físics. Els actuals propietaris de Can Riera són descendents d'aquests hereus.

ESCOLA D'ART ITACA

Dibuix i pintura - Ceràmica i volum
Manualitats - Fotografia
Labors - Cuina

Vallcorba, 33 08208 Sabadell
Tel/fax 937 231 755
art@escolaitaca.com - www.escolaitaca.com

Els germans Isidre i Lluís Riera van parcel·lar els terrenys per vendre'ls i potenciar el creixement de Montflorit. Els noms dels carrers van ser escollits pels mateixos, i per aquest motiu trobem carrers com el *Passatge Donya Amèlia*, *Victor Català*, *L'Escala* (on van Donya Amèlia i Caterina visqueren de petites), etc. Torres esplendoroses s'aixecaren en els terrenys pròxims a Can Riera, com la torre de Can Soms, dissenyada per l'arquitecte Eduard Maria Balcells.

La família Juventeny, llavors masovers a la masia de Ca n'Olivé, va crear un servei de transport en carruatge de Montflorit a Cerdanyola al preu de 25 cèntims. Amb la construcció de la carretera que unia Montflorit amb Horta, els treballadors baixaven a la masia a dinar per 2 o 2,50 pessetes; a partir d'aquí, va començar a anar-hi més gent a dinar, la qual cosa impulsà la família Juventeny a crear la fonda de Ca n'Olivé, uns dos-cents metres més amunt seguint la carretera.

Abans que la Guerra Civil estellés (1936), un total de vint famílies vivien al barri, separades per unes distàncies considerables, i amb tan sols una tenda de queviures anomenada Can Mas Ferrer, però on no s'hi venia pa, la qual cosa obligava que algú els en portés des de Ripollet. La major part de les torres edificades eren utilitzades com a segona residència, la qual cosa explica el nombre tan reduït d'habitants fixes. L'ambient al barri era molt familiar i la plaça situada al costat de la masia de Ca n'Olivé es va convertir en el centre de reunió social en les èpoques de bon temps, on les dones s'agrupaven per fer ganxet.

L'altre centre de reunió estava situada a la part posterior de la masia. Es tractava d'un local petit amb una estufa al centre, on a banda d'esclafar-se hi cuinaven botifarres i castanyes, i un banc al voltant d'aquesta. En les reunions, els veïns jugaven a la loteria amb un bombo, i els diners que es guanyaven es deixaven en el local per comprar menjar per la següent trobada.

La necessitat, però, de crear un lloc fix i més gran de reunió va dur a l'Associació de Propietaris, encapçalada pel senyor Mani, a fundar el Casino a l'any 1934, que es convertí en el punt de trobada de tots els habitants i estiuejants de Montflorit. Els darrers dies del casino van arribar amb la dissolució de l'Associació de Propietaris i amb l'arribada de la Guerra Civil.

A partir de l'any 1936, Montflorit va estar ocupat durant la Guerra Civil Espanyola per republicans i nacionals. Les grans torres van ser preses com quarters generals i varis carrers del barri es convertiren en improvisades àrees d'aparcament de tancs. Els soldats solien anar a menjar i beure a la fonda de Ca n'Olivé, sense pagar res amb el pretext "*que passessin a cobrar pel comitè, que ja pagarien*".

El cementiri de Cerdanyola, que es veu des de Montflorit, va ser pres pels membres de la FAI-CNT. En una de les parets, feien posar-s'hi els presos drets, els enfocaven amb els fars d'un cotxe i els afusellaven. Es podia veure des de la llunyania de Montflorit, però els trets sonaven ben a prop. A l'endemà, els nens del barri hi anaven per veure si coneixien els morts. En les ocasions que les bateries antiaèries tocaven els avions, aquests descarregaven l'arsenal per

tal que no estellés amb l'impacte de la caiguda de l'avió. Per aquest motiu, en els camps de Montflorit hi ha amagades moltes bombes que no arribaren a estellar, tot i les moltes que ja s'han descobert. Quan sentien xiular les bombes en caure, els veïns s'amagaven a la carretera que estaven construint fins a Horta, com explica el senyor Francesc Juventeny, expresident de la Junta de Montflorit.

Un fet concret que encara es comenta de la guerra al barri és el que els succeí a uns veïns del barri. Varen estar amagats tota la guerra fins que un dia varen veure passar dos soldats a cavall i, creient que eren nacionals, varen sortir amb el braç dret enlairat i cridant "*¡Arriba España!*". Els dos soldats els feren portaren a la muntanya, els assassinaren i els prengueren la roba, doncs volien entrar a Barcelona de paisà.

Les torres del barri també s'utilitzaren de quarter general, però també d'amagatall. Algunes famílies procedents de Barcelona passaren els durs anys de la guerra amagats a les seves cases a les afores per tal d'implicar les seves famílies el mínim possible en una desgràcia tan gran com és una guerra.

Acabada la Guerra Civil (1936), Montflorit tornà a prendre poc a poc les funcions d'urbanització i començà a desenvolupar-se. Als anys seixanta s'edificaren al barri uns blocs d'edificis que trencaren amb l'esquema ideat per la família Riera de ciutat-jardí. L'increment de mobilitat de Cerdanyola a Montflorit i viceversa va obligar que l'Ajuntament acceptés fer la instal·lació elèctrica de l'enllumenat públic en aquest

T O T E N M A R C S

MARC

Torres i Bages, 13 - Tel. 93 726 49 55 - 08201 SABADELL

MONISTROL

CINE FOTO

Fotografia - Cinema

Passeig de la Plaça Major, 4
SABADELL

TALLER O B E R T

Maite Batalla
Graduada en Arts Plàstiques

ESCOLA-TALLER DE DIBUIX I PINTURA
Baronia, 12 Tel. 93 717 83 83 08202 Sabadell (Barcelona)

tram al 1963; dos anys més tard, es construí una escola pública de primària a Montflorit.

En aquesta mateixa dècada, als anys 60, es construí la Ronda de Cerdanyola, que unia Montflorit amb Cerdanyola, seguint el traçat de l'antic camí de carro, conegut com "*la drecera*". Aquesta antiga via estava envoltada de vinyes, i era tan estreta que quan dos carruatges es trobaven de cara, s'havien d'apartar per damunt les vinyes.

Degut a l'augment de població, dels nombre d'estiuejants i la introducció de nous elements a la vida quotidiana, com el televisor, la relació entre les famílies de Montflorit s'anava desfent en comparació a la que hi havia als orígens del barri. Una senyal que justificava el creixement del barri va ser la construcció del Polígon Santa Rosa, conegut com *Els Xops*, en els terrenys de Montflorit. Les diferències entre estiuejants i habitant es feia cada cop més notòria per les diferències que existien entre Barcelona i Montflorit, on les modes i altres aspectes d'actualitat acostumaven a arribar amb més retard que a la capital catalana.

A l'any 1972 va aparèixer a la *Memoria del Ayuntamiento de Sardanyola 1953-1972 (memoria de la gestión municipal)* el text següent:

"En el año 1971 se hace cargo el Ayuntamiento de las obligaciones del disuelto Casino de Montflorit y de las instalaciones que le pertenecieron, autorizando la construcción en su terreno de una piscina pública, de cuya administración se encarga a la Junta constructora, incrementando así las instalaciones deportivas municipales, sin desembolso económico apreciable para el erario público"

Així, al 1977 s'iniciaren les obres de la Piscina per tal de recuperar un centre de reunió tan important com ho havia estat l'antic casino. Fou gràcies al senyor Amadeo Ramírez, llavors regidor d'esports a l'Ajuntament de Cerdanyola i alcalde del municipi en l'època de transició de la dictadura franquista a la democràcia, des de 1975 fins al 1979, que els veïns de Montflorit s'assabentaren que l'Ajuntament decidí vendre els terrenys a una constructora per crear-hi noves residències. D'aquesta manera, els veïns es mobilitzaren i demanaren un préstec a la Caixa de Sabadell per construir-hi una piscina, amb l'acord de l'Ajuntament.

La Piscina es convertí ben aviat en el nou centre de reunió on es feien un gran nombre d'activitats per a nens, joves i adults, molts cops coincidint més de dues generacions en la mateixa celebració per les àmplies possibilitats que es presentaven. Amb la presidència de la Junta del senyor Francesc Juventeny es recuperaren antigues celebracions del barri, com la Festa Major, amb sorteigs, activitats infantils, balls, etc.. Les activitats organitzades durant la Festa Major s'iniciaven ben d'hora i s'allargaven fins ben entrada la matinada, creant-se així un moviment constant al barri durant dia i nit. L'interès i l'activitat que Montflorit mostrava va fer que l'Ajuntament es prengués més seriosament la Junta.

Francesc Juventeny va aconseguir d'aquesta manera fer desaparèixer aquella barrera gairebé infranquejable que existia entre estiuejants i habitants, fent que tant els uns com els altres participessin en les múltiples activitats.

Val a dir que la relació existent entre habitants fixes al barri i els estiuejants ha variat al llarg de la història. En uns inicis, els estiuejants procedents de Barcelona en la seva majoria, tenien pocs tractes amb els habitants de Montflorit degut a que venien amb grups ja formats de Barcelona. La relació era distant. A partir, però, dels anys setanta hi ha un acostament dels dos grups, sobretot per part de les noves generacions. Actualment, a començaments del segle XXI, aquesta distinció és inapreciable.

A principis dels anys 80, durant l'alcaldia de Celestino Sánchez, es van asfaltar un total de divuit quilòmetres de carrers a tot Cerdanyola. Al barri de Montflorit aquesta tasca va ser més difícil i costosa que a altres barris del municipi, degut a la gran quantitat de corbes que tenen els carrers i la seva estretesa.

L'aigua corrent també va arribar als anys 80 a la part de la muntanya de Montflorit. Fins llavors, unes bombes bombejaven aigua procedent de Barcelona a aquesta zona. El problema va arribar quan les dues bombes s'espatllaren; Celestino es va reunir amb el propietari de les Aigües de Barcelona per arreglar definitivament el problema de distribució d'aigua corrent a la part alta de Montflorit. Finalment, es va aconseguir que l'aigua corrent arribés a tot Montflorit i la masia de Can Cerdà, a Cerdanyola mateix.

Actualment, Montflorit es veu amenaçada per un problema de gran magnitud. Es tracta de la construcció del ja conegut Túnel d'Horta, que travessaria la serra de Collserola per unir la ciutat de Barcelona i el Vallès Occidental. Des de mitjans del segle XX ja s'havia ideat una via de transport privat que comunicés la ciutat comtal amb el Vallès, però no ha estat fins a finals de segle que el tema ha sorgit, aixecant al mateix temps una gran polèmica i contínues crítiques cap a l'empresa constructora, Tabasa.

Un dels traçats, el que més problemes ha portat al projecte, ha estat el que passa arran de Montflorit. Els camps que es poden apreciar des de qualsevol punt de Montflorit desapareixeran, deixant pas a l'asfalt, el soroll i la contaminació, si el primer projecte de l'empresa Tabasa segueix endavant.

Cristina Real, alcaldessa de Cerdanyola, afirmava en una entrevista que els representants de Tabasa havien presentat l'avantprojecte a l'Ajuntament, però que aquest s'hi havia oposat perquè la sortida del túnel era a Cerdanyola,

just on ara es troba el camp de futbol del Montflorit, i comportava la instal·lació un peatge a l'alçada de Montflorit, on s'hi instal·larien un seguit de pantalles acústiques per tal d'alleugerir el soroll. L'alcaldeessa va trobar-se amb el Conseller d'Obres Públiques, Pere Macias per comunicar-li els seu desacord amb el projecte i que per aquest motiu un catedràtic de la Universitat Politècnica, Manolo Herce, estava creant un projecte que situava la sortida del túnel més a prop de Sant Cugat, alhora que l'enllaçava amb la autopista A-7. El Conseller va donar llum verda a l'evolució del projecte.

El PSC, CiU i el PP no s'han volgut decantar ni a favor ni en contra a la construcció del túnel, ja que el Parlament no ho ha fet encara. No obstant, Antonio González, regidor del PP a l'Ajuntament de Cerdanyola, va demostrar clarament estar en contra del Túnel d'Horta a l'Assemblea de la Junta de Montflorit celebrada el dos d'abril de 2000. ERC i IC-V, en canvi, no tenen cap problema en dir que estan en contra del túnel.

A aquest dos darrers partits polítics s'hi sumen el Consorci del Parc de Collserola, la Plataforma Ciutadana contra el Túnel d'Horta de Cerdanyola i la Universitat Autònoma de Bellaterra (UAB). L'oposició del Consorci del Parc de Collserola al túnel ve donada per la pressió urbanística que està patint la serra de Collserola, i afirma que no acceptarà cap tram a cel obert en tot el recorregut del que el túnel faci a través del parc. L'oposició de la UAB ve donada al traçat dissenyat, donant suport a les entitats ecologistes en contra del Túnel d'Horta. Per la seva banda, la Plataforma Ciutadana va demanar al Consorci del Parc de Collserola un NO rotund al túnel.

Hi ha gent que opina que el túnel s'hauria de construir només si fos destinat al transport públic, com ara un tren o una línia del metro que arribés al Vallès. Potser per aquest motiu, darrerament s'havia arribat a parlar de construir dos túnels paral·lels, un pel transport privat i l'altre pel públic.

Iniciativa - Els Verds va presentar el mes de juny de 2000 la campanya *Volem metro i més*, per tal de fer arribar a la ciutadania la problemàtica del Túnel d'Horta i plantejar noves alternatives a la seva construcció, per tal que aques-

ta sigui sostenible amb el medi. La seva gran proposta, però, és fer arribar el metro al Vallès.

Segon s'alcaldessa Cristina Real, el túnel serà profitós per Cerdanyola tant si està destinat al transport públic com al privat, encara que ella es decanta per la primera opció:

"però la realitat és que per molt transport públic que hi hagi, a la gent li agrada més anar amb el cotxe a tot arreu".

Però els missatges dels polítics no tranquil·litzen els veïns de Montflorit. A les nits d'estiu, època de l'any en que la gent fa més vida al carrer, se sent perfectament el soroll de l'autopista A-7, que dista tres quilòmetres del barri. Si amb aquesta distància se sent el rebombori dels cotxes, quin serà el soroll quan l'autopista passi gairebé pels jardins de les cases? Aquesta és una pregunta que molts veïns es fan, i que potser trobarà la seva resposta a l'any 2004, anys en que la Generalitat té pensat iniciar la construcció del Túnel d'Horta.

